

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Specjalista analizy i rozwoju rynku

(243105)

Specjaliści do spraw reklamy i marketingu

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Specjalista analizy i rozwoju rynku (243105)

Specjaliści do spraw reklamy i marketingu

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Specjalista analizy i rozwoju rynku (243105)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [145]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://www.pexels.com/pl-pl/zdjecie/analitka-analiza-bezprzewodowy-biurko-938963> [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Analizowanie rynku z wykorzystaniem danych pierwotnych.....	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Analizowanie rynku z wykorzystaniem danych zastanych	10
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Prognozowanie rozwoju rynku.....	11
3.5. Kompetencje społeczne.....	11
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Specjalista analizy i rozwoju rynku 243105

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Analityk rynku.
- Analityk trendów rynkowych.
- Badacz rynku.
- Specjalista do spraw rynku.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2431 Advertising and marketing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011-2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia.
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. spraw walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Walerian Majewski – SOLIDE Walerian Majewski, Reda.
- Katarzyna Mirkowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Justyna Trzeciakowska – Infomedia Group sp. z o.o. sp. k., Kraków.
- Joanna Woźniczka – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pieńkowski – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Anna Hasiuk – Doradztwo, Bojano.
- Monika Kidyba – Alexandrite Group, Gliwice.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Emila Drozd-Kochanowicz – Agencja Rozwoju Pomorza S.A., Gdańsk.
- Magdalena Mrozkowiak – Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Specjalista analizy i rozwoju rynku zajmuje się pozyskiwaniem danych i informacji na temat rynku oraz ich analizą i syntezą. Buduje holistyczny obraz rynku oraz tendencji rozwojowych, w tym produktów, usług i podmiotów działających na nim.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Specjalista analizy i rozwoju rynku wykonuje szereg czynności w celu zbadania aktualnej i prognozowanej sytuacji na rynku. W swojej pracy opiera się na:

- danych ze źródeł pierwotnych⁷,
- danych ze źródeł zastanych⁸.

Zebrane dane i informacje zostają poddane analizie i syntezie, aby finalnie stworzyć opracowanie przedstawiające sytuację na rynku.

Specjalista analizy i rozwoju rynku w swojej pracy zajmuje się m. in. problematyką poszczególnych produktów, usług, konsumentów, trendów rozwoju rynku, prognozą rozwoju i działalnością firm obecnych na rynku.

Może współpracować z:

- brokerem informacji (researcherem)⁶ zapewniającym mu wsparcie w pozyskiwaniu danych i informacji ze źródeł wtórnych,
- specjalistą od marketingu,
- ekonometrykiem⁹ wspomagającym przygotowywanie modeli prognostycznych dla opracowywanych analiz rynku,
- odbiorcami analiz rynku, którymi mogą być osoby zarządzające przedsiębiorstwem, dyrektorzy marketingu, opiekunowie marki (brand managerowie)¹².

Efektom pracy specjalisty analizy rynku jest raport, prezentacja najważniejszych wniosków z przeprowadzonej analizy oraz rekomendacje.

Sposoby wykonywania pracy

Specjalista analizy i rozwoju rynku dokonuje analizy rynku m.in. poprzez:

- opracowywanie metodyki i dobór narzędzi,

- koordynowanie prac związanych z realizacją analiz rynku, w tym badan marketingowych³ polegających na analizie danych pozyskanych ze źródeł pierwotnych oraz innych typów badań marketingowych,
- zbieranie informacji (danych ze źródeł zastanych) o rynku,
- analizę ilościową¹ i analizę jakościową² danych,
- opracowywanie prognoz rozwoju rynku w oparciu o pozyskane dane,
- opracowywanie raportów i prezentacji wyników przeprowadzonych analiz i prognoz rozwoju rynku.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Specjalista analizy i rozwoju rynku swoją pracę wykonuje:

- w biurze, domu lub innych miejscach zapewniających mu dogodne warunki pracy,
- podróżując na spotkania z respondentami,
- przebywając np. w siedzibie klienta.

Osoba wykonująca zawód specjalista analizy i rozwoju rynku pracuje przy stanowisku komputerowym oraz może prowadzić badania w terenie. Prowadząc badania terenowe dociera do różnych miejsc, gdzie funkcjonują uczestnicy badania (prywatne mieszkanie, przedsiębiorstwo, zakład pracy, przestrzeń publiczna, instytucje komercyjne, publiczne, organizacje społeczne). W zależności od skali badania praca może polegać na podróżowaniu do odległych miejscowości w celu dotarcia do respondentów.

Specjalista analizy i rozwoju rynku prowadzi badania samodzielnie lub nadzoruje ich realizację, także w terenie, zazwyczaj przez 8 godzin dziennie. Praca ma charakter zadaniowy, a osoba ją wykonująca często samodzielnie planuje sposób, organizację i harmonogram swojej pracy i/lub pracy zespołu. Zdarza się, że osoba zatrudniona w tym zawodzie pracuje pod presją czasu i w nienormowanym wymiarze czasu pracy oraz w formie pracy zdalnej.

Warunki pracy stacjonarnej wymagają długotrwałej pracy przy stanowisku komputerowym, co wiąże się z obciążeniem dla wzroku, kręgosłupa, łokci i nadgarstków. Pracę przy monitorach ekranowych zalicza się do prac uciążliwych. Dlatego ważne jest, aby stanowisko pracy specjalisty do spraw badań społeczno-ekonomicznych zostało zorganizowane zgodnie z zasadami ergonomii.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

W swojej pracy **specjalista analizy i rozwoju rynku** wykorzystuje:

- komputer w wersji mobilnej (laptop) lub stacjonarnej, wyposażony w klawiaturę i mysz,
- drukarkę, skaner, kserokopiarkę,
- telefon, mikrofon i słuchawki,
- oprogramowanie i narzędzia umożliwiające korzystanie z zasobów on-line,
- pakiet oprogramowania biurowego,
- oprogramowanie do analiz statystycznych,
- źródła informacji on-line.

Organizacja pracy

Specjalista analizy i rozwoju rynku wykonuje pracę:

- samodzielnie, zgodnie z przekazanymi wytycznymi (przełożonego lub klienta),
- w zespole badawczym, realizując określony zakres zadań,
- w stałych lub zmiennych godzinach pracy (przez 8 godzin dziennie) lub w systemie zadaniowym, w zależności od natężenia i charakteru wykonywanych zadań.

Doświadczony specjalista analizy i rozwoju rynku może także nadzorować zespoły ankietatorów i pracę innych badaczy planując przydział zadań, określając czas ich realizacji oraz sprawując bieżącą kontrolę pracy członków zespołu. Osoba pracująca w tym zawodzie może być także odpowiedzialna za formalny nadzór nad realizacją projektów badawczych (planowanie i kontrolę realizacji budżetu oraz harmonogramu badań), a także za kontakty z instytucjami zewnętrznymi zlecającymi realizację badań.

Może pracować w biurze lub w innym miejscu zapewniającym mu odpowiednie warunki pracy i dostęp do internetu, jak np. biuro domowe, biblioteka lub wynajęte pojedyncze stanowisko pracy w tzw. biurze „co-workingowym”. Praca może być także wykonywana zdalnie, ale zazwyczaj w kontakcie z pracodawcą przynajmniej jeden raz w tygodniu.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Praca w zawodzie **specjalisty analizy i rozwoju rynku** może wiązać się z zagrożeniami:

- obciążenia wzroku ze względu na regularną i długotrwałą pracę przy komputerze,
- obciążenia kręgosłupa ze względu na siedzący tryb pracy,
- obciążenia nadgarstków ze względu na długotrwałe posługiwanie się klawiaturą i myszą komputerową,
- sytuacji stresujących wynikających z odpowiedzialności zawodowej i zadaniowego charakteru pracy, często pod presją czasu.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **specjalista analizy i rozwoju rynku** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- rozumowanie logiczne,
- łatwość wypowiadania się w mowie i piśmie,
- zdolność analizowania i systematyzowania złożonych problemów,
- zdolność do wchodzenia w różnorodne role społeczne;

w kategorii cech osobowościowych

- komunikatywność,
- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- rzetelność,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- ciekawość poznawcza,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą,
- zainteresowania społeczne.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Osoba wykonująca pracę **specjalisty analizy i rozwoju rynku** powinna cechować się:

- pełną sprawnością intelektualną,
- stanem zdrowia pozwalającym na wykonywanie pracy przy komputerze, w pozycji siedzącej.

Przeciwwskazaniami do wykonywania tego zawodu są w szczególności:

- niepełnosprawność ruchowa,
- dysfunkcje organizmu utrudniające sprawną komunikację (poważna wada wymowy, wzroku i słuchu).

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Wykonywanie zawodu **specjalista analizy i rozwoju rynku** wymaga posiadania co najmniej wykształcenia wyższego I stopnia. Kierunki studiów dające najlepsze podstawy do podjęcia tej pracy to: ekonomia i socjologia, najlepiej ze specjalizacją z zakresu badań rynku.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** przydatne są:

- potwierdzona stosownym certyfikatem znajomość języka angielskiego przynajmniej w stopniu umożliwiającym swobodne czytanie i rozumienie tekstu ze względu na fakt, że większość literatury branżowej, koniecznej do podnoszenia kompetencji, publikowana jest w języku angielskim,
- potwierdzona stosownym certyfikatem zaawansowana umiejętność pracy na arkuszach kalkulacyjnych oraz statystycznych programach analizy danych – jest to umiejętność niezbędna w realizacji analiz ilościowych,
- posiadanie świadectw ukończenia specjalistycznych kursów i szkoleń, w tym dotyczących zarządzania projektami, zarządzania czasem, ochroną danych osobowych i wyszukiwania informacji w internecie,

- w zależności od specyfiki przedsiębiorstwa, w którym chce pracować specjalista analizy i rozwoju rynku, może się okazać konieczne posiadanie dodatkowych uprawnień, np. uprawnienia księgowego czy biegłego rewidenta, jeśli firma zajmuje się analizą rynków finansowych i działalnością przedsiębiorstw,
- posiadanie certyfikatów z zakresu zarządzania projektami wg wybranej metodyki, np. PMI lub PRINCE2.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Kilkuletnie doświadczenie zawodowe w obszarze badań i analiz rynku umożliwia awans **specjalisty analizy i rozwoju rynku** na stanowiska kierownicze, np. dyrektora działu badań w firmach komercyjnych lub dyrektora departamentu czy kierownika wydziału badań w instytucjach publicznych.

Posiadane doświadczenie pomaga w kierowaniu projektami oraz pozwala osiągnąć samodzielność i awans zawodowy. Rozwój zawodowy możliwy jest także poprzez pracę w różnych firmach, organizacjach i instytucjach wykorzystujących badania rynku.

Specjalista w ramach rozwoju zawodowego i uzupełniania kompetencji może zaangażować się w działalność organizacji branżowych, by korzystać z ich doświadczeń, wymieniać się wiedzą i budować swój wizerunek eksperta. Przykładowe organizacje umożliwiające taki rozwój to: Polskie Towarzystwo Badaczy Rynku i Opinii (PTBRiO), Stowarzyszenie Profesjonalistów Informacji (SPI), Europejskie Stowarzyszenie Badaczy Opinii Publicznej i Rynku (ESOMAR).

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** istnieje możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej w szkołach wyższych (studia I i II stopnia) oraz na studiach podyplomowych na kierunkach z zakresu nauk społecznych, w szczególności ekonomii i socjologii.

Specjalista analizy i rozwoju rynku może potwierdzać swoje doświadczenie i kompetencje poprzez uczestniczenie w kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych przez organizacje branżowe i prywatne przedsiębiorstwa działające w branży badawczej, konsultingowej i infobrokerskiej.

Więcej informacji można uzyskać w Rejestrze Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Analitik giełdowy	241301
Specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych	242218
Analitik trendów rynkowych (cool hunter)	243101
Specjalista do spraw marketingu i handlu	243106
Broker informacji (researcher)	262204

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Opracowywanie metodyki i dobieranie narzędzi wykorzystywanych w analizach rynku związanych z pozyskiwaniem danych ze źródeł pierwotnych.
- Z2 Koordynowanie prac związanych z realizacją analiz rynku wykorzystujących dane ze źródeł pierwotnych.
- Z3 Analizowanie danych ilościowych i jakościowych pozyskanych ze źródeł pierwotnych.
- Z4 Zbieranie informacji (danych ze źródeł zastanych) o rynku.
- Z5 Analizowanie danych ilościowych i jakościowych pochodzących ze źródeł zastanych.
- Z6 Opracowywanie prognoz rozwoju rynku w oparciu o pozyskane dane.
- Z7 Opracowywanie raportów i prezentacji wyników przeprowadzonych analiz i prognoz rozwoju rynku.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Analizowanie rynku z wykorzystaniem danych pierwotnych

Kompetencja zawodowa Kz1: Analizowanie rynku z wykorzystaniem danych pierwotnych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Opracowywanie metodyki i dobieranie narzędzi wykorzystywanych w analizach rynku związanych z pozyskiwaniem danych ze źródeł pierwotnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Wytyczne dotyczące przedmiotu badania, jego kontekstu oraz celów i spodziewanych efektów – mogą być określone w zapytaniu ofertowym projektu (w tym w np. w <u>briefie</u>⁵ badania marketingowego) lub w dokumentacji wewnętrznej podmiotu realizującego badanie; - Metodykę realizacji ilościowych badań marketingowych, mających na celu pozyskanie danych pierwotnych; - Metodykę realizacji jakościowych badań marketingowych, mających na celu pozyskanie danych pierwotnych; - Zasady doboru narzędzi i metod badawczych pozwalających na uzyskanie założonych celów badawczych; - Charakterystyki technik pozyskiwania danych ilościowych (np. <u>wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo</u>¹⁴, tj. CATI, <u>bezpośredniego wywiadu indywidualnego kwestionariuszowego</u>⁴, tj. PAPI i inne) oraz danych jakościowych (np. <u>indywidualnego wywiadu pogłębionego</u>¹³, tj. IDI, <u>zogniskowanego wywiadu grupowego</u>¹⁵, tj. FGI i innych); - Charakterystyki dostępnych narzędzi	- Stosować w projektowaniu badania teorię badań społecznych, ekonomicznych, marketingowych; - Właściwie identyfikować rynek oraz jego uczestników; - Dobierać metodykę i zestaw narzędzi badawczych w sposób pozwalający na zrealizowanie postawionych celów badawczych.

badawczych (np. arkusza obserwacyjnego, kwestionariusza wywiadu ¹¹ itp.).	
--	--

Z2 Koordynowanie prac związanych z realizacją analiz rynku wykorzystujących dane ze źródeł pierwotnych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady zarządzania projektem badawczym; - Zasady i metody przetwarzania danych pozyskiwanych w toku realizacji badania marketingowego; - Zasady tworzenia i zarządzania bazami danych.	- Planować pracę własną oraz zespołu badawczego zgodnie z przyjętą metodyką realizacji badania marketingowego; - Obsługiwać bazy danych z zachowaniem zasad ochrony informacji o danych „wrażliwych”; - Korzystać z narzędzi umożliwiających planowanie realizacji zadań w projekcie badawczym.

Z3 Analizowanie danych ilościowych i jakościowych pozyskanych ze źródeł pierwotnych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady i metody przetwarzania danych pozyskiwanych w wyniku realizacji badania marketingowego; - Podstawy metod analitycznych stosowanych w statystyce opisowej oraz badaniach marketingowych; - Zasady interpretacji wyników badań ilościowych i jakościowych; - Zasady tworzenia i zarządzania bazami danych.	- Stosować w analizie danych teorię badań społecznych, ekonomicznych, marketingowych; - Definiować funkcje badań statystycznych (informacyjne, analityczne, prognostyczne); - Przetwarzać informacje o rynku (grupować, zliczać); - Wykorzystywać metody analityczne stosowane w statystyce opisowej oraz badaniach marketingowych; - Obsługiwać bazy danych z zachowaniem zasad ochrony informacji o danych „wrażliwych”.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Analizowanie rynku z wykorzystaniem danych zastanych

Kompetencja zawodowa Kz2: Analizowanie rynku z wykorzystaniem danych zastanych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5 do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Zbieranie informacji (danych ze źródeł zastanych) o rynku

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Wytyczne dotyczące przedmiotu badania, jego kontekstu oraz celów i spodziewanych efektów – określone w zapytaniu ofertowym lub w dokumentacji wewnętrznej podmiotu realizującego badanie; - Źródła danych statystycznych opisujących dany rynek lub dane zjawisko społeczne, ekonomiczne, marketingowe; - Zasady interpretacji danych statystycznych; - Zasady i metody przetwarzania danych zastanych.	- Identyfikować rynek oraz jego uczestników; - Dobierać metodykę i źródła danych statystycznych w sposób pozwalający na zrealizowanie postawionych celów badawczych; - Korzystać z narzędzi elektronicznych oraz oprogramowania wspomagającego realizację analiz rynku.

Z5 Analizowanie danych ilościowych i jakościowych pozyskanych ze źródeł zastanych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady interpretacji zestawień danych statystycznych; - Zasady tworzenia i zarządzania bazami danych; - Podstawy metod analitycznych stosowanych w statystyce opisowej.	- Definiować funkcje badań statystycznych (informacyjne, analityczne, prognostyczne); - Wykorzystywać metody analityczne stosowane w statystyce opisowej; - Przetwarzać informacje o rynku (grupować, zliczać); - Korzystać z narzędzi elektronicznych oraz oprogramowania wspomagającego realizację badań marketingowych.

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Prognozowanie rozwoju rynku

Kompetencja zawodowa Kz3: Prognozowanie rozwoju rynku obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Opracowywanie prognoz rozwoju rynku w oparciu o pozyskane dane	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady interpretacji danych statystycznych; - Relacje zachodzące pomiędzy zjawiskami społecznymi, ekonomicznymi i marketingowymi; - Metody prognozowania trendów.	- Prognozować trendy rozwoju rynku na podstawie statystycznej analizy danych (pochodzących ze źródeł pierwotnych i źródeł wtórnych); - Definiować scenariusze rozwoju rynku; - Korzystać z narzędzi elektronicznych oraz oprogramowania wspomagającego realizację badań marketingowych.

Z7 Opracowywanie raportów i prezentacji wyników przeprowadzonych analiz i prognoz rozwoju rynku	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady interpretacji wyników analiz rynku; - Relacje zachodzące pomiędzy zjawiskami społecznymi, ekonomicznymi i marketingowymi; - Metody wizualizacji danych i informacji.	- Wnioskować na podstawie przeprowadzonych analiz; - Definiować zjawiska gospodarcze oraz wyjaśniać skutki ich oddziaływania na rynek w oparciu o zebrane dane; - Przygotowywać raporty z badań wraz z rekomendacjami; - Przygotowywać prezentacje multimedialne w oparciu o zebrane dane i ich analizę (tablice, wykresy, ilustracje); - Prezentować i omawiać uzyskane wyniki na spotkaniach, konferencjach.

3.5. Kompetencje społeczne

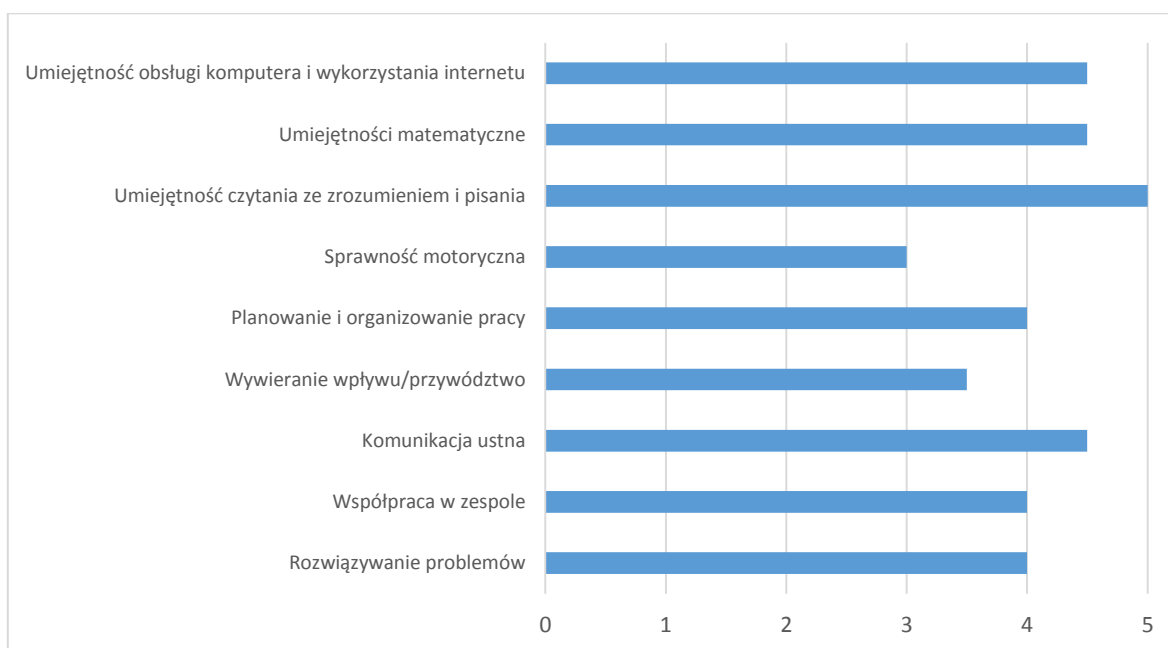
Pracownik w zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Przyjmowania odpowiedzialności za rolę społeczną, jaką odgrywa, w szczególności w kontekście wpływu prowadzonych badań na odbiór społeczny i decyzje rynkowe.
- Przyjmowania odpowiedzialności za efekty pracy własnej i podległego zespołu.
- Uczenia się i wykorzystywania nowej wiedzy w praktyce.
- Dokonywania samooceny i weryfikacji efektów pracy własnej i podległego zespołu.
- Wykazywania samodyscypliny i podejmowania samodzielnych inicjatyw w zakresie doboru metodyki i narzędzi badawczych.
- Podejmowania współpracy w ramach zespołu badawczego.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami (np. Kodeks ESOMAR¹⁰, ustawa o ochronie danych osobowych).
- Pogłębiania rozwoju osobistego w kontekście podnoszenia jakości świadczonych usług, w tym rozwoju kompetencji związanych z korzystaniem z nowoczesnych technik i technologii informacyjnych.
- Dzielenia się własnym doświadczeniem zawodowym.
- Przejawiania dokładności i rzetelności w wykonywaniu zadań zawodowych.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **specjalisty analizy i rozwoju rynku**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **specjalista analizy i rozwoju rynku**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisu kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Specjalista analizy i rozwoju rynku może podjąć pracę:

- w firmie badawczej,
- w firmie konsultingowej,
- w firmie z dowolnej branży lub instytucji, posiadających dział analizy rynku,
- w firmie infobrokerskiej,
- prowadząc własną działalność gospodarczą.

W chwili obecnej (2018 r.) nie ma wiarygodnych danych pokazujących rzeczywistą skalę zapotrzebowania na specjalistów analizy i rozwoju rynku, jednak pośrednio można wnioskować (między innymi na podstawie braku osób bezrobotnych z takim zawodem), że jest to zawód rozwojowy, w którym liczba dostępnych miejsc pracy wzrasta.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bазie Ofert Pracy**:
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie dla **specjalisty analizy i rozwoju rynku** (2018 r.) istnieje możliwość kształcenia:

- w szkołach wyższych na kierunkach z obszaru nauk społecznych (ekonomii, marketingu, socjologii, zarządzania), w tym obejmujących zagadnienia badań i analiz rynkowych i marketingowych,
- na studiach podyplomowych, np. z zakresu strategicznego wywiadu biznesowego, infobrokeringu i wywiadu rynkowego, analiz rynkowych czy badań rynku.

Szkolenie

Kursy i szkolenia podnoszące kompetencje i kwalifikacje w zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** oferują podmioty komercyjne oraz uczelnie specjalizujące się w naukach społecznych.

Do najbardziej popularnych należą kursy i szkolenia z zakresu badań marketingowych, technik prognozowania i metod wyszukiwania oraz pozyskiwania danych i informacji.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** wynosi najczęściej od 4300 zł do 8000 zł brutto miesięcznie.

Zarobki są uzależnione od zakresu powierzonych obowiązków oraz zakresu wiedzy wymaganej do realizacji zadań (np. znajomości specjalistycznych metod analizy danych).

Na wysokość zatrudnienia wpływa także forma zatrudnienia (umowa o pracę, samozatrudnienie). Niekiedy osoba pracująca w zawodzie specjalista analizy i rozwoju rynku może być rozliczana z uwzględnieniem prowizji od wartości realizowanego projektu lub w oparciu o stawkę za godzinę pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **specjalista analizy i rozwoju rynku** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami:

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O) w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in. pod warunkiem, że praca zorganizowana jest w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L) pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1986).
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. Nr 128, poz. 1402, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 419, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie trybu i sposobu realizacji zadań w celu zapewniania przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych przez administratora bezpieczeństwa informacji (Dz. U. poz. 745).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Babbie E.: Badania społeczne w praktyce. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Cieślak M.: Prognozowanie gospodarcze. Metody i zastosowania, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Denzin N.K., Lincoln Y.S.: Wprowadzenia. Dziedzina i praktyka badań jakościowych. W: Podemski K. (red.): Metody badań jakościowych. T. 1. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.
- Dittmann P.: Prognozowanie w przedsiębiorstwie. Metody i ich zastosowanie, Oficyna Ekonomiczna, Warszawa 2004.
- van Hamersveld M., de Bont C.: Market Research. Handbook. Fifth Edition. John Wiley & Sons Ltd., Chichester 2007.
- Kotler P.: Marketing. Analiza, planowanie, wdrażanie i kontrola. FELBERG SJA, Warszawa 1999.
- Kvale S.: Prowadzenie wywiadów. Niezbędnik badacza. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2010.
- Noga-Bogomilski A., Maison D.: Badania marketingowe. Od teorii do praktyki. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007.

- Przewodnik po Zawodach, Wydanie 2, MGPIPS 2003, t. III zawody: Marketing, reklama i dziedziny pokrewne.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- ESOMAR World Research Codes and Guidelines, Mystery Shopping Studies: https://www.esomar.org/uploads/public/knowledge-and-standards/codes-and-guidelines/ESOMAR_Codes-and-Guidelines_MysteryShopping.pdf
- ICC/ESOMAR, Międzynarodowy Kodeks Badań Rynku i Opinii, Badań Społecznych oraz Analityki Danych: http://www.ofbor.pl/images/stories/ESOMAR/ICCESOMAR_International_Code_tlum_WD_2017.pdf
- Polskie standardy jakości realizacji badań rynku i opinii społecznej w terenie. Program Kontroli Jakości Pracy Ankieterów na podstawie Interviewer Quality Control Scheme (IQCS) ze zmianami z dnia 19 lutego 2015 r.: http://www.pkjpa.pl/images/Standardy_PKJPA.pdf
- Polskie Stowarzyszenie Marketingu: <http://www.smb.pl>
- Polskie Towarzystwo Badaczy Rynku i Opinii: <http://www.ptbrio.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Analiza ilościowa	Analiza rynku koncentrująca się na danych statystycznych. Mogą to być dane pochodzące ze źródeł zastanych (wtórnych), np. publikowane przez Główny Urząd Statystyczny lub ze źródeł pierwotnych, np. samodzielnie przeprowadzonych ankiet. Badania marketingowe wykorzystujące analizy ilościowe są nazywane badaniami marketingowymi ilościowymi.	Babbie E.: Badania społeczne w praktyce. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007; Denzin N.K., Lincoln Y.S.: Wprowadzenia. Dziedzina i praktyka badań jakościowych. W: Podemski K. (red.): Metody badań jakościowych. T. 1. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009

2	Analiza jakościowa	Analiza jakościowa, w przeciwieństwie do analizy ilościowej, koncentruje się na zasobach o charakterze opisowym, nierzadko o charakterze opiniującym. Badania marketingowe wykorzystujące analizy jakościowe są nazywane badaniami marketingowymi jakościowymi.	Babbie E.: Badania społeczne w praktyce. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007; Denzin N.K., Lincoln Y.S.: Wprowadzenia. Dziedzina i praktyka badań jakościowych. W: Podemski K. (red.): Metody badań jakościowych. T. 1. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009
3	Badanie marketingowe	Systematyczne planowanie, zbieranie, analizowanie i przekazywanie danych i informacji istotnych dla sytuacji marketingowej, w jakiej znajduje się przedsiębiorstwo.	Kotler P.: Marketing. Analiza, planowanie, wdrażanie i kontrola. FELBERG SJA, Warszawa 1999
4	Bezpośredni wywiad indywidualny kwestionariuszowy	Inaczej: PAPI (Paper & Pencil Personal Interview). Technika stosowana w realizacji badań ilościowych, polega na przeprowadzeniu wywiadu przy wykorzystaniu papierowego kwestionariusza.	Kvale S.: Prowadzenie wywiadów. Niezbędnik badacza. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010
5	Brief	Dokument zawierający zbiór informacji na temat potrzeb klienta, celów i założeń realizowanego projektu.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-co-to-jest-brief-i-jak-napisac-go-poprawnie [dostęp: 31.10.2018]
6	Broker informacji (researcher)	Specjalista zajmujący się pozyskiwaniem, oceną, analizą i dostarczaniem różnego typu informacji na zlecenie.	Przewodnik po Zawodach, Wydanie 2, MGPIPS 2003, t. III zawody: Marketing, reklama i dziedziny pokrewne
7	Dane ze źródeł pierwotnych	Dane wykorzystujące własne badania, obserwacje, spostrzeżenia, teorie i hipotezy.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://mfiles.pl/pl/index.php/Desk_research [dostęp: 31.10.2018]
8	Dane ze źródeł zastanych	Inaczej: dane ze źródeł wtórnych. Dane ze źródeł stanowiących zbiory informacji pochodzących od innych autorów.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://mfiles.pl/pl/index.php/Desk_research [dostęp: 31.10.2018]
9	Ekonometryk	Specjalista zajmujący się modelowaniem i prognozowaniem w oparciu o dane statystyczne.	https://sjp.pwn.pl/slowniki/ekonometryk.html [dostęp: 31.10.2018]
10	Kodeks ESOMAR	Międzynarodowy Kodeks Badań Rynku, Badań Społecznych i Analityki Danych.	http://www.ofbor.pl/images/stories/ESOMAR/ICESOMAR_International_Code_tlum_WD_2017.pdf [dostęp: 31.10.2018]
11	Kwestionariusz wywiadu	Dokument zawierający pytania i inne narzędzia służące do zebrania informacji, które mają zostać przeanalizowane.	Babbie E.: Badania społeczne w praktyce, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007
12	Opiekun marki (brand manager)	Osoba odpowiedzialna za działania mające na celu tworzenie oraz utrzymanie odpowiedniego	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na

		wizerunku marki.	podstawie: https://mfiles.pl/pl/index.php/Brand_management [dostęp: 31.10.2018]
13	Pogłębiony wywiad indywidualny	Inaczej IDI (In-Depth-Interview). Technika polegająca na bezpośredniej rozmowie z respondentem.	Kvale S.: Prowadzenie wywiadów. Niezbędnik badacza. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2010
14	Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo	Inaczej CATI (Computer Assisted Telephone Interview). Metoda zbierania danych ilościowych w badaniach marketingowych, w których wywiad z respondentem prowadzony jest przez telefon.	Definicja sformułowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://mfiles.pl/pl/index.php/CATI [dostęp: 31.10.2018]
15	Zogniskowany wywiad grupowy (grupa fokusowa)	Technika polegająca na zebraniu grup badanych i zainicjowaniu ich dyskusji. Inaczej: FGI (Focus Group Interview).	Babbie E.: Badania społeczne w praktyce, Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2007

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.